

podobu, proto zpracování dat probíhá automaticky. Pro učitele, jehož výuka byla pozorována, mají prvořadý význam zejména zprávy „Prostor pro zlepšení“ a „Dobrý výsledek“, které se objevují na základě výpočtu skóre. Výuku lze posuzovat v celé škole nebo je možné si vybrat určité ročníky, předměty apod. Posouzení výuky z hlediska situací a charakteristik výuky je základem pro návrh následných opatření umožňujících proměnu výuky do takové podoby, která systematictěji nabízí prostor pro formování klíčové kompetence k učení.

Evaluační nástroj má tři části:

1. popis jednotlivých situací a charakteristik výuky: čím podporují či limitují rozvoj kompetence k učení, jak je obecně situace rozpoznatelná, jaké jsou její různorodé varianty, jak tuto situaci poznáme na jednání a chování učitele a žáků (pozorovatelné projevy),
2. hodnoticí škály (jak připisovat hodnotu situacím a charakteristikám),
3. záznamový arch pro pozorování (záznam do tabulky podle situací a charakteristik, průběh hodiny a další poznámky pozorovatele).

Protože v posuzování výuky jde o kvantitu a kvalitu příležitostí pro rozvoj kompetence k učení, v pozorovacím archu jsou tyto situace operacionalizovány (zkonkretizovány, převedeny do pozorovatelných činností) prostřednictvím dvou proměnných: *výskytu* (zda se příležitost vyskytla) a *zásahu* (kolik žáků dostalo tuto příležitost).

Položky jsou zaměřeny na:

1. situace *podporující kompetenci k učení* (zacílení výuky, úkolové situace, podpora výkonu, žakovská volba, práce s informačními zdroji, poskytnutí pomoci žákovi při obtížích, reflexe učební činnosti, samostatný časový blok věnovaný přímé práci s rozvojem kompetence k učení),
2. situace *tlumící rozvoj kompetence k učení* (situace osobnostně ponižující, situace didakticky nepřijatelné),
3. souhrnné charakteristiky výuky (časovost situací, pozitivní atmosféra, kontextovost výuky).

Využití nástroje

Evaluační nástroj je zaměřený na komplexní posouzení výuky z hlediska rozvoje kompetence k učení, je tedy orientovaný spíše k oblasti 4. Z jeho charakteristiky však vyplývají určité možnosti i pro sledování oblasti 6. Vidíme je především v těchto aspektech:

- V evaluaci příležitostí pro rozvoj kompetence k učení se sleduje nejpodstatnější rys školního vzdělávání nasměrovaný k budoucnosti individuální dráhy jedince – k celoživotnímu vzdělávání. Při existenci velmi různorodých pohledů na to, co má školní vzdělání poskytnout, dochází i ke shodě na formování univerzální, flexibilní a trvale udržitelné schopnosti. Kompetence k učení je na nich založena, evaluace inkluzivního vzdělání by ji tedy měla mít jako jednu ze sledovaných priorit.
- Pozorovací (hodnoticí) arch obsahuje položky, které se bezprostředněji vztahují k oblasti 6. Jsou to především položky „*Podpora výkonu*“ (očekávání spojená s podporou, povzbuzování, monitorování pokroku i u pomaleji se učících dětí), „*Poskytnutí pomoci žákovi při obtížích*“ (hlubší analýza obtíží, návrhy na překonání obtíží, žádání o pomoc a poskytování pomoci i spolužáky), které jsou zaměřeny na individuální přístupy k žákům ve výuce, tedy i žákům s potřebou podpůrných opatření ve výuce (kritérium 6.2, příp. i 6.3). Tyto dvě položky byly přejaty do instrumentů, s kterými při evaluaci škol pracuje ČŠI, ukazují se však prozatím pro vyhodnocování reality výuky jako problematické. Problematičnost je spatřována v komplikovanosti „odpozorovat“ jevy, které spadají pod tyto položky.